

Els fills del 'gayby boom'

El debat sobre les possibilitats d'adopció per parelles homosexuals ha posat sobre la taula la qüestió de les famílies homoparentals, formades a partir de parelles homosexuals. No només les parelles de gais i lesbianes, sinó els seus fills, reclamen visibilitat i drets. I la superació dels prejudicis.

Una parella busca pis. Res de nou a l'oest, més enllà de les dificultats que obliga a superar el mercat immobiliari. Com que tenen previst tenir fills, la cerca parteix d'una premissa clara: els caldran habitacions per a la mainada: "Volem adoptar un xiquet, o dos: el pis haurà de tenir espai, i sol." Es miren als ulls i somriuen. "Ara potser ens casarem."

Molt bé: i on es la notícia? Enlloc, possiblement, més enllà del seu àmbit de relacions. O potser, posats a buscar, la trobarem en els noms. Perquè els futurs pares es diuen Joan i Vicent, i, només per això, resulta que són actualitat.

El Govern espanyol ha anunciat recentment la propera aprovació legal del ple reconeixement de drets per a les parelles homosexuals que es vulguin casar. I això, que ja és possible fa temps en altres estats europeus i del món, ha aixecat certa polseguera pels nostres verals. Dissabte passat, sense anar més lluny, hi havia convocada a Barcelona una concentració que temps enrere hauria semblat especialment extemporània (i ho pot continuar semblant, és clar: és qüestió d'opinions): pares i mares catòlics aplegats per signar públicament, i davant de notari, una "Declaració de voluntats" per expressar que, si mai és necessària l'adopció dels seus fills, que no s'atorgui a una parella homosexual.

Més enllà de les creences de cadascú, que aquí no entrarem a discutir, sí que és cert que actes com aquest (o les declaracions més o menys irades, més o menys apocalíptiques de determinades autoritats eclesiàstiques, de determinats polítics, candidats a comissaris europeus i etcète-

ra) contribueixen a generar confusió sobre un tema on el prejudici juga, encara, un paper prou important.

La família es mou. Ja és una realitat estadísticament constatable: ara i aquí l'estructura familiar és una entitat molt més diversa que no era fa un temps. L'Eurostat, Oficina Estadística de les Comunitats Europees, n'ofereix les dades: si un 55% dels europeus viuen en el que es denomina "família tradicional" (parella d'adults de diferent sexe, amb fills), hi ha un 19% de parelles sense fills, i un 11% de llars unipersonals, i, encara, un 7% de famílies monoparentals (un pare o una mare -majoritàriament, són dones- amb fills), que augmenten progressivament.

No hem d'oblidar altres paràmetres per classificar l'estructura familiar: les famílies reconstituïdes (amb fills o sense), que es donen quan s'uneixen dues persones que ja havien format part d'altres parelles abans; les famílies cohabitatives (dues persones de sexe oposat que viuen juntes, amb fills o sense); les famílies homosexuals (dues persones del mateix sexe, també amb fills o sense). I, evidentment, tampoc no s'ha de perdre de vista que els diferents tipus de família canvien amb el temps: una persona es pot casar, divorciar i viure sola amb els fills, unir-se després sense casar-se amb una altra persona amb dos fills més al seu càrrec, possem per cas. I també pot ser que aquesta altra persona sigui del seu mateix sexe. Les combinacions són moltes, i cal tenir-les presents.

"Davant la diversitat de famílies, la societat ha de respondre desenvolupant noves actituds que garanteixin els drets i les

responsabilitats de cadascun dels membres de les famílies.” Ho expliciten Maria Dolors Frías, Joan Pascual i Héctor Monterde, de la Universitat de València, a l'informe de l'any 2003 “*Família i diversitat: fills de pares homosexuals*”. Perquè si una cosa ha de quedar clara d'entrada és que no ens movem en l'àmbit de l'especulació: les famílies homosexuals no són una novetat. Potser ho és, en tot cas, la seva visibilitat.

Precisament, la invisibilitat ha estat –i continua sent, en grau divers– un problema bàsic en aquesta qüestió: la invisibilitat que crea qui no hi vol veure i la que genera, també, qui no vol ser vist (per provar d'evitar l'estigma i la discriminació). En tot cas, gais i lesbianes estan sortint de l'armari social. I, a mesura que ho fan, se superen prejudicis i estereotips on se'ls havia pogut col·locar: més enllà de la imatge dels locals més o menys sòrdids per al sexe clandestí (una descripció, val a dir, que igualment podríem utilitzar per als prostíbuls de clientela heterosexual), també hi ha el nucli familiar estable (o, si més no, tan estable com ho pugui ser qualsevol unió de parella). I els fills.

Dos fills, dos pares. Per exemple. Les famílies homoparentals seran, sens dubte, cada vegada més visibles.

Ho explicava fa uns anys Mary Ford, alcaldessa de Northampton, als EUA. A la seva ciutat hi havia comptabilitzades, l'any 1999, més de 600 famílies homosexuals. Una reunió atípica? L'efecte crida per una legislació “oberta”? No: simplement, visibilitat: si no hi ha pressió

social en contra, les famílies homoparentals no s'han de camuflar. Així, si cap alcalde preguntava a Ford “com manejava el problema”, la resposta d'ella incitava a la reflexió: “Els experts afirmen que un 10% de la població és gai o lesbiana. Com és que a la teva ciutat la gent s'ha d'amagar? Ets tu, qui té el problema, amb tantes persones amb por d'integrar-se!”.

En realitat, no es tracta d'especular amb cap “què passaria si...”, sinó de permetre que aquestes famílies, i les que el futur pugui anar formant, es desenvolupin amb idèntics drets que la resta. Perquè ja hi són: només als EUA, per exemple, i segons dades de COLAGE (Children of Lesbian and Gays Everywhere), es calcula que hi ha entre 6 i 10 milions d'infants vivint en famílies homoparentals. Són fills de dones que han optat per la inseminació artificial (on s'inclou l'autoinseminació: una mera recerca a Internet te'n forneix manuals i paquets a preu assequible), i que són lesbianes; infants adoptats per parelles homosexuals, als estats on és permès, o per persones soles, que després viuen en parella, o no; fills d'homose-

Estudi sobre paternitat gai/lèsbica

L'estudi ha comparat diferents competències entre un grup de fills de parelles homosexuals

i els seus companys i companyes de classe, agrupats segons dos aspectes: el mateix sexe i la mateixa estructura familiar, però amb pares heterosexuals.

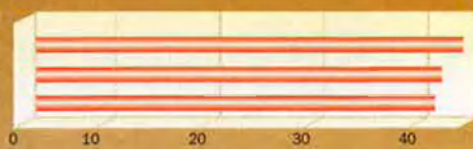
Competència acadèmica

Fills parelles homosexuals: 2,4
Companys mateix sexe: 2,3
Companys mateixa família: 2,1

Competència social

Fills parelles homosexuals: 43,9
Companys mateix sexe: 41,7
Companys mateixa família: 40,0

Acceptació de la diversitat social

Fills parelles homosexuals: 3,2
Companys mateix sexe: 2,8
Companys mateixa família: 3

Autoestima

Fills parelles homosexuals: 3,2
Companys mateix sexe: 3,1
Companys mateixa família: 3,0

Flexibilitat en els rols de gènere

Fills parelles homosexuals: 13,6
Companys mateix sexe: 8,6
Companys mateixa família: 9,2

Obviar la realitat és perllongar el dolor que la invisibilitat està causant

xuals amb una relació heterosexual prèvia (es calcula que un 20% dels homes i un 30% de les dones homosexuals es casen amb persones de sexe diferent i que aproximadament la meitat d'aquests matrimonis tenen fills). I cal tenir present, també, que les noves tecnologies reproductives augmenten, i de manera considerable, el nombre de fills d'homosexuals: en alguns àmbits ja s'està parlant de *gayby boom* o, més específicament, de *lesbian baby boom*.

Les dades. El debat, per tant, no es pot ajornar indefinidament, perquè obviar la realitat és perllongar el dolor que la invisibilitat està causant, ara i aquí, a molta gent, criatures incloses. Però tampoc no pot basar-se en meres especulacions. Ni en prejudicis. Per això és important analitzar les dades, que ja hi són.

I resulta que les dades contradiuen, amb tossuderia, tots i cadascun dels prejudicis. Bàsicament, els relacionats amb la influència (negativa) que pugui tenir per als infants el fet de créixer en famílies homosexuals es poden dividir en tres grans blocs: la creença que aquests infants tindran "dificultats" a l'hora de definir amb claredat la seva identitat sexual (val a dir que aquest prejudici n'amaga un altre: entendre com una "dificultat" una identitat o una opció sexual diferent de la norma); que patiran desequilibris emocionals (qüestions d'identitat sexual a banda); i, finalment, que tindran dificultats en les seves relacions socials.

Però no hi ha cap confirmació, fruit d'estudis generats per la ciència social, que pugui avalar aquests tan repetits prejudicis. Al contrari. Com detalla una recent resolució de l'American Psychological Association (APA), els estudis demostren que les identitats sexuals (de gènere,

Vicenta Maria Mestre, degana de la Facultat de Psicologia de la Universitat de València, va presentar recentment els resultats d'un estudi de revisió de treballs realitzats en diversos estats sobre famílies homosexuals que adopten xiquets. Mestre ha analitzat possibles conseqüències per als infants des de tres àmbits, que "bàsicament són els que sempre es plantegen en qualsevol estudi sobre família i xiquets": identificació del rol de gènere, ajustament emocional (grau de conflictivitat en la família, relació afectiva...) i integració social. I ens n'explica les conclusions:

ries psicològiques d'aprenentatge, les teories de l'esquema, les teories cognitives, etc."

Ajustament emocional

"Tampoc no hi ha diferències: la relació afectiva és igual, no hi ha desequilibris emocionals."

"Hi ha diferències entre infants segons si s'implica un segon membre de la parella en la criança i l'educació: això incrementa el benestar psicològic del xiquet. És a dir: independentment de l'orientació sexual dels pares, determina diferències el fet que la criança siga

Identificació del rol de gènere

"No hi ha diferències quant a l'orientació de gènere: una xiqueta, per exemple, és igual de femenina tant si es cria en una parella heterosexual com homosexual. Moltes teories psicològiques podrien justificar-ho: aquest esquema de gènere no s'adquireix sols en casa, sinó en l'àmbit social. A més, podríem afirmar que les parelles homosexuals poden ser fins i tot més flexibles quant a l'estereotip sexual que es transmet: si pensem en la distribució de rols (treballs 'masculins' o 'femenins', per exemple), hi ha una tendència cap a la igualtat. Per tant i en tot cas, no hi ha diferències, cosa que justifiquen les teo-

compartida o no. Això sí que afecta l'adaptació i el nivell de conflictivitat d'aquest xiquet en l'àmbit familiar: hi ha menys discussions si són dos, menys estrès en la relació."

Per això, Mestre fa especial incidència en la imatge dels "xiquets de la clau": "fa referència al temps que els pares dediquen als xiquets: són xiquets que porten sempre la clau de casa a la butxaca, entre quan volen, ixen quan volen i normalment quan estan a casa també estan sols. Tinga l'estructura que tinga la família, és important que no perda de vista la funció fonamental, que és l'educació, la criança i la socialització dels xiquets, i això no es pot fer si no hi ha

erències”

convivència. I convivència vol dir compartir experiències, moments, temps.”

Integració social

“Hi ha estudis que indiquen que aquests xiquets que es crien amb pares gais o amb mares lesbianes tenen més problemes de relació amb els companys. Per què? Perquè els altres es posen amb ells pel fet que no són com la majoria. Passa també amb els xiquets adoptats o si un xiquet arriba a classe i resulta que té les orelletes més grans, per exemple. Però són coses que aniran canviant, a mesura que es vaja veient i que vaja sent més freqüent: en la mesura en què els majors siguem més tolerants, els xiquets podran acceptar-ho millor. I a l'inrevés: ells diuen el que senten dir. És una qüestió de conscienciació social.”

Els infants, primer

“L'important és tenir en compte que el xiquet és el més important. Perquè és el més indefens. Per això, tot el que es faça, que siga pensant en el menor. Si les parelles homosexuals busquen un xiquet via adopció, s'haurà de fer una valoració minuciosa, igual com es fa amb les parelles heterosexuales o amb les persones que adopten individualment: ho

orientació sexual, etc.) es desenvolupen igual com en els fills de parelles heterosexuales; que les diferències en el desenvolupament personal (autoestima, personalitat, conducta) són ínfimes, i que les relacions socials d'aquests infants són

fan si tenen recursos educatius per manejar aquest xiquet, si poden formar-lo, si tenen capacitat de transmetre sentiments, d'empatitzar amb ell, de comunicació... Això és el que compta perquè el xiquet s'integre bé i no patisca (no hem d'oblidar que sovint parlem de xiquets que ja han patit una situació d'abandonament, i a voltes de maltractament...). S'ha de ser molt curós.”

“I és clar que les parelles homosexuals ho poden fer bé, sense cap problema. L'únic que em fa por és que es convertesca en una qüestió de reivindicació social, fins i tot de moda. M'agradaria que la gent fóra prudent: tenir un fill no és per a una setmana, sinó per a tota la vida. Però això també val per a les parelles heterosexuales que es llancen a una adopció: han de ser molt conscients que no és una obra solidària ni de caritat. És una altra cosa, és molt més: és una persona que formarà part de la teua vida, que t'implicarà unes limitacions, una persona a la qual tu has d'infondre una sèrie de valors, de criteris de funcionament, que et reclamarà un temps, amb qui establiràs un vincle afectiu molt fort. S'ha de pensar molt bé.

Núria Cadenas

igualment normals. “Els temors que els fills de famílies gais o lesbianes pateixin abusos sexuals pels adults, ostracisme dels parents o aïllament en comunitats formades per persones d'un únic sexe no tenen cap suport científic”, afirma la re-

solució. I rebla: “Els resultats de les recerques demostren que el desenvolupament, ajustament i benestar dels infants de famílies lesbianes i gais no difereixen del dels fills d'heterosexuales.”

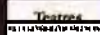
Per bé que al nostre país encara no hi ha cap estudi exhaustiu sobre la qüestió, sí que disposem dels treballs més diversos realitzats en altres parts del món (i sobre els quals s'ha basat la resolució de l'APA del passat mes de juliol) o d'un de prou proper, presentat la primavera passada i dut a terme per María del Mar González, de la Universitat de Sevilla (“El desenvolupament infantil i adolescent en famílies homoparentals”). Un cop més, els escarafalls que es puguin sentir sobre la “protecció dels infants”, a l'hora de refusar el reconeixement d'aquestes famílies, queden sense base científica: com demostra l'estudi (un cop més), la vida d'aquests infants és estable, coneixen els rols de gènere que socialment s'estableixen igual que la resta de criatures, tenen una autoestima mitjana-alta, un bon ajustament emocional i de comportament, una acceptació normal en l'àmbit social i una correcta competència acadèmica (vegeu el gràfic de la pàgina 47). On sí que es detecten diferències és en el respecte envers la diversitat social o a l'hora de mostrar més flexibilitat quant als rols de gènere: és a dir, que els fills de famílies homoparentals mostren un grau més alt de respecte i consideren, per exemple, que determinats objectes (una planxa, un martell) poden ser utilitzats tant per homes com per dones. Algú pot dir que això sigui negatiu?

Núria Cadenas

SALA **l'horta**
ANYS

Programació Tardor

2004

Públic Familiar

C/ Sant Martí de Porres, 17
València 46026 (Castellar-Oliveral)
Informació i reserves al 963 75 11 47
www.lhortateatre.com

EL GEPERUT DE
NÔTRE-DAME

24 d'octubre
a les 18h

Cia ZUM
ZUM
TEATRE

Presentant aquest anunci obtindràs dues entrades per a la funció del diumenge 24 d'octubre. Cal telefonar al 963 751 147, 48 h abans.